

Innst. S. nr. 190

(1999-2000)

Innstilling fra forsvarskomiteen om deltakelse og finansiering av norsk militært bidrag på Balkan for 2000

St.prp. nr. 44 (1999-2000)

Til Stortinget

1. Innledning

Regjeringen viser til St.prp. nr. 1 (1999-2000):

"Regjeringen har avsatt 860 mill kroner til internasjonale fredsoperasjoner i 2000. Forsvarets største bidrag vil være ifm den NATO-ledede internasjonale fredsstyrken i Kosovo, KFOR. Forsvarets bidrag til KFOR vil i en initiell fase bestå av en forsterket mekanisert infanteribataljon på i overkant av 1 200 personer. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene pga. oppdragets karakter og videre omfang. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om ytterligere bevilgning ifm Revidert nasjonalbudsjett, 2000."

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det tilleggsbevilget 860 mill. kroner til internasjonale operasjoner, herunder FN-observatører/SFOR og KFOR. Det viser seg at gjeldende bevilgninger over kap. 1792 på 860 mill. kroner vil dekke KFOR ut april 2000, mens FN-observatører og redusert SFOR-deltakelse er dekket året ut.

2. Situasjonen i Kosovo

Den NATO-ledede internasjonale militære styrken i Kosovo - Kosovo Force (KFOR) har rent militært kontroll over situasjonen. Vesentlige problemer forbundet med den sivile gjennomføringen av Sikkerhetsrådsresolusjon 1244 gjør imidlertid at også KFOR står overfor betydelige samlede utfordringer som samtidig har avdekket at styrken i dag ikke er fullt ut dimensjonert til å løse sitt oppdrag. Etableringen av et demokratisk og fleretnisk samfunn i Kosovo synes å ligge langt inn i fremtiden. Denne utviklingen har gjort det nødvendig for KFOR i økende grad å bidra til å løse sivil-relaterte oppgaver.

Utviklingen mot en varig stabil orden i Kosovo vil være avhengig av et omfattende internasjonalt militært nærvær i regi av KFOR også i tiden fremover. NATOs øverstkommanderende i Europa har anmodet om at KFOR forsterkes.

3. Norske styrkebidrag til KFOR

Norsk deltakelse utgjør i underkant av 1 200 personell som en del av den britisk-ledede brigaden i det sentrale Kosovo. Den norske bataljonen opererer i et urolig og etnisk sammensatt operasjonsområde der kravene til egenbeskyttelse og mobilitet er meget strenge.

Det norske styrkebidraget til KFOR II (NORBN II) teller ca. 125 færre personell enn bidraget til KFOR I. Samtidig har NORBN II fått et geografisk større ansvarsområde enn det Telemarkbataljon hadde, hvilket understreker at det på det nåværende tidspunkt ikke er rom for ytterligere reduksjon av det norske KFOR-bidraget.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av engasjementets varighet og omfang i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2000-2001).

4. Norsk styrkebidrag til SFOR

Det gjenværende norske hovedbidraget i Bosnia (SFOR) består i dag av totalt 140 personell. Norge har i dag problemer med å vedlikeholde logistikkorganisasjonen for både SFOR og KFOR, og vi vil i tiden fremover kun være i stand til å opprettholde én organisasjon. Det synes derfor uunngåelig at vi må avslutte hoveddelen av vårt gjenværende bidrag til den nordisk-polske bataljonsgruppen i SFOR fra kontingentskifte 15. august 2000.

5. Forholdet KFOR - SFOR

NATOs brede militære engasjement i både Bosnia og Kosovo har understreket behovet for en kontinuerlig vurdering av styrkebehov og rasjonalisering av styrkene, både sett fra et felles alliert og nasjonalt synspunkt. For Norges del skjedde dette delvis allerede i oktober 1999 gjennom en konsentrasjon av vårt militære hovedengasjement på Balkan til Kosovo. I lys av den meget vanskelige situasjonen i Kosovo i dag var

beslutningen om å kraftsamle vår innsats på Balkan i Kosovo godt begrunnet både politisk, militært og ressursmessig.

6. Finansiering

Ved behandling av Forsvarets langtidsmelding for 1999-2002 sluttet Stortinget seg til prinsippet om tilleggsfinansiering av norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. Da St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble lagt frem, hadde ikke Forsvaret erfaringstall fra en type operasjon som KFOR, og det ble presisert at det var knyttet betydelig usikkerhet til KFOR-kostnadene pga. oppdragets karakter og videre omfang.

Det totale behovet for å kunne delta med planlagt styrkesammensetting i KFOR i år 2000, er sammen med våre øvrige engasjement på 2 149 mill. kroner. Den største delen av disse utgiftene gjelder KFOR med 1 786 mill. kroner som fordeler seg på operasjonsrelatert opplæring i Norge (440 mill. kroner), anskaffelser (290 mill. kroner) og drift i operasjonsområdet (1 056 mill. kroner). I forhold til bevilgningen på 860 mill. kroner er det således behov for en ytterligere tilleggsbevilgning på 1 289 mill. kroner.

Bakgrunnen for de betydelige kostnader ligger i utgifter til drift i misjonen, ekstra opptrening og øving, ekstra utrustning og utgifter fra 1999 overført til 2000. For en stor del skyldes kostnadspådraget hensynet til personellsikkerheten i det meget utsatte området Kosovo er i dag.

De opprinnelige budsjettanslagene for Kosovo var vesentlig undervurdert. Forsvarsdepartementet er i ferd med å foreta en full gjennomgang av det inntrufne, med sikte på snarlig å iverksette tiltak for å unngå gjentakelser.

Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om inndekning, herunder eventuell inndekning innenfor ordinær forsvarsramme, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

7. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Grethe Fossli, Gunnar Halvorsen, Tore Nordseth og Anne Helen Rui, fra Fremskrittspartiet, lederen Hans J. Røsjarde og Per Ove Width, fra Kristelig Folkeparti, Lars Rise og Anne Britt Stråtveit, fra Høyre, Ingvald Godal og fra Senterpartiet, Gudmund Restad, viser til den vanskelige situasjonen i Kosovo og at NATOs øverstkommanderende i Europa har anmodet om at KFOR forsterkes. Komiteen er enig i at Norge må stå ved sine forpliktelser i Kosovo, og at det ikke er aktuelt å redusere størrelsen på det norske bidraget nå. Komiteen har merket seg at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av engasjementets varighet og omfang i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2000-2001). Komiteen har også merket seg at hoveddelen av vårt gjenværende bidrag til SFOR vil bli avsluttet i august 2000 og er enig i dette.

Komiteen viser til St.prp. nr. 1 (1999-2000) fra Forsvarsdepartementet hvor det på side 133 under kap. 1792 Norske styrker i utlandet, bl.a. heter:

"Regjeringen har avsatt 860 mill kr til Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner i 2000. (...) Forsvarets bidrag til KFOR vil i en initiell fase bestå av en forsterket mekanisert infanteribataljon på i overkant av 1200 personer. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene pga. oppdragets karakter og videre omfang. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om ytterligere bevilgninger ifm Revidert Nasjonalbudsjett 2000."

Komiteen viser til at det allerede under komiteens behandling av budsjettet i fjor høst ble klart at Regjeringen hadde foreslått dekning av antatte utgifter til internasjonale operasjoner kun for anslagsvis første halvår og at den ville komme tilbake til bevilgningene for annet halvår i Revidert nasjonalbudsjett våren 2000. Komiteen kommenterte dette i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000) med følgende merknad:

"Komiteen vil likevel peke på at dette budsjettforslaget bare dekker opp utgiftene til internasjonale operasjoner i anslagsvis første halvår. Budsjettet skal så langt som mulig dekke forventede utgifter. Komiteen har merket seg at Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 og forutsetter at dette da skjer i samsvar med ovennevnte prinsipp i Langtidsmeldingen."

Komiteen viser til at det i St.prp. nr. 44 (1999-2000) nå opplyses at bevilgningen over kap. 1792 på 860 mill. kroner vil dekke KFOR ut april 2000, mens FN-observatører og redusert SFOR-deltakelse er dekket ut året. Det opplyses videre at det totale behovet for å kunne delta med planlagt styrkesammensetting i KFOR i år 2000 er på 2 149 mill. kroner, hvorav 1 786 mill. kroner gjelder KFOR. Det er således behov for en ytterligere bevilgning på 1 289 mill. kroner utover de allerede bevilgede 860 mill. kroner.

Komiteen viser til at saken også dreier seg om en klar undervurdering av kostnadene forbundet med KFOR-operasjonen. Komiteen vil her peke på at Norge nå har deltatt med betydelige styrker på Balkan i en årrekke, og at det således burde ha et godt grunnlag for å anslå kostnader for operasjoner i dette området. Komiteen forutsetter at nødvendige tiltak iverksettes for at de forhold som her er avdekket ikke gjentar seg. Komiteen forutsetter også at alle muligheter for innsparing vurderes, dog uten å gå på akkord med personellens sikkerhet og de forpliktelser Norge har påtatt seg i området.

Komiteen har merket seg at Regjeringen annonserer at den ville komme tilbake til spørsmålet om inndekning i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett. Komiteen viser her til sin uttalelse i siste års budsjettinnstilling (Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000)):

"Komiteen er enig i at Norges engasjement i internasjonale fredsoperasjoner er en integrert del av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Samtidig understreker

komiteen nødvendigheten av at kostnaden ved slike engasjement konsekvent finansieres som tillegg til den ordinære forsvarsrammen, og minner om at Stortinget la dette til grunn under behandlingen av gjeldende langtidsmelding (St.meld. nr. 22 (1997-1998)) i juni ifjor.

Komiteen er derfor tilfreds med at dette prinsippet blir fulgt i budsjettforslaget for neste år."

Komiteen viser også til at dette ble lagt til grunn i behandlingen av St.meld. nr. 38 (1998-1999), jf. Innst. S. nr. 152 (1999-2000).

Komiteen viser til at de respektive partifraksjoner vil ta stilling til inndekningen i finanskomiteens innstillinger til Revidert nasjonalbudsjett og tilhørende St.prp. nr. 61 (1999-2000).

8. Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

På statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter, økes med	1 289 000 000

Oslo, i forsvarskomiteen, den 24. mai 2000

Hans J. Røsjorde
leder

Ingvald Godal
ordfører

Grethe Fossli
sekretær